

Lagutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till ändring av lagstiftningen om utnyttjande av arbetskraft

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till ändring av lagstiftningen om utnyttjande av arbetskraft (RP 21/2026 rd): Ärendet har remitterats till lagutskottet för betänkande och till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet för utlåtande.

Motion

I samband med propositionen har utskottet behandlat följande motion:

- Lagmotion LM 4/2023 rd Kim Berg sd m.fl. Lagmotion med förslag till lag om ändring av 47 kap. i strafflagen

Utlåtande

Följande utlåtande har lämnats i ärendet:

- arbetslivs- och jämställdhetsutskottet AjUU 4/2026 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört

- specialsakkunnig Jalo Vatjus-Anttila, justitieministeriet
- specialsakkunnig Ariann Grandell, arbets- och näringsministeriet
- chef för brottsavdelningen Matti-Pekka Kuuttinen, Österbottens tingsrätt
- åklagaröverinspektör Karoliina Kontturi, Åklagarmyndigheten
- polisinspektör Mikko Kiiski, Polisstyrelsen
- kriminalkommissarie Nils Majewski, polisinrättningen i Helsingfors
- specialsakkunnig Anni Valovirta, diskrimineringsombudsmannens byrå
- jurist Natalie Eklund, arbetarskyddsavdelningen vid Tillstånds- och tillsynsverket
- expert Mikko Räsänen, Finlands näringsliv rf
- jurist Paula Ilveskivi, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- advokat Tuuli Rehnberg, Finlands Advokater
- expert Niko Nurmela, Företagarna i Finland rf
- professor Sakari Melander.

Betänkande LaUB 13/2026 rd

Skriftligt yttrande har lämnats av

- inrikesministeriet
- centralkriminalpolisen
- Brottsofferjouren.

PROPOSITIONEN OCH MOTIONEN

Propositionen

Regeringen föreslår ändringar i strafflagen, lagen om näringsförbud, tvångsmedelslagen, lagen om offentlig upphandling och koncession, lagen om upphandling och koncession inom sektorerna vatten, energi, transporter och posttjänster, lagen om offentlig försvars- och säkerhetsupphandling, straffregisterlagen, lönegarantilagen, lagen om ordnande av arbetskraftsservice och diskrimineringslagen.

Strafflagens bestämmelse om ockerliknande diskriminering i arbetslivet ska enligt förslaget ersättas med en ny bestämmelse om ocker i arbetslivet. Ett annat nytt brott som föreslås bli straffbart är grovt ocker i arbetslivet, för vilket straffet ska vara fängelse i minst fyra månader och högst fyra år. Juridiska personers straffansvar ska utvidgas till att också omfatta ocker i arbetslivet och grovt ocker i arbetslivet.

Enligt förslaget ska lagen om näringsförbud ändras så att näringsförbud kan meddelas en person som vid drivandet av rörelse har gjort sig skyldig till ocker i arbetslivet eller grovt ocker i arbetslivet. I tvångsmedelslagen föreslås det en sådan ändring att grovt ocker i arbetslivet fogas till förteckningen över brott som möjliggör teleavlyssning. Dessutom föreslås att det i annan lagstiftning görs de ändringar som behövs till följd av ändringen av strafflagen.

Genom de föreslagna ändringarna förverkligas föresatsen i regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering om skärpta straff i syfte att förhindra utnyttjande av arbetstagare. Genom lagändringarna genomförs samtidigt också de åtgärder inom strafflagstiftningen som ingår i åtgärdsprogrammet mot utnyttjande av arbetskraft.

Lagarna avses träda i kraft hösten 2026.

Lagmotionen

I lagmotion LM 4/2023 rd föreslås det att det till strafflagens 47 kap. om arbetsbrott fogas en ny 3 b §, där lönedumpning kriminaliseras. Enligt den föreslagna bestämmelsen gör sig en arbetsgivare som uppsåtligen underlåter att iaktta lönebestämmelserna i ett allmänt bindande kollektivavtal enligt arbetsavtalslagen och i ett kollektivavtal enligt lagen om kollektivavtal skyldig till gärningen. Straffet är böter eller fängelse i högst sex månader.

Betänkande LaUB 13/2026 rd

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

De viktigaste ändringarna i propositionen hänför sig till strafflagens 47 kap. om arbetsbrott. I propositionen föreslås det att strafflagens bestämmelse om ockerliknande diskriminering i arbetslivet ersätts med en ny bestämmelse om ocker i arbetslivet. Dessutom föreslås det att grovt ocker i arbetslivet införs som ett nytt brott. Även juridiska personers straffansvar utvidgas till att omfatta ocker i arbetslivet och grovt ocker i arbetslivet.

Avsikten med de föreslagna lagändringarna är att förtydliga förutsättningarna för straffbarhet för arbetsrelaterat utnyttjande, effektivisera ingripandet i utnyttjande av arbetskraft och skärpa straffen för missbruk (RP, s. 38). På så sätt eftersträvas ett stärkt skydd för den svagare parten, egendomsskyddet och rätten att skaffa sig sin försörjning genom arbete som man själv väljer.

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet anser i sitt utlåtande om propositionen att förebyggande och identifiering av utnyttjande av arbetskraft samt effektivt ingripande i det är nödvändiga för att skydda offren för utnyttjande och förbättra verksamhetsförutsättningarna för företag som agerar ansvarsfullt (AjUU 4/2026 rd, s. 2). Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet anser att de föreslagna ändringarna förtydligar den straffrättsliga regleringen och ger myndigheterna effektivare metoder för att ingripa i utnyttjande av arbetstagare och osakliga förfaranden i arbetslivet.

Lagutskottet menar att arbetsrelaterat utnyttjande är verksamhet som allvarligt kränker arbetstagarnas rättigheter. Lagstiftningen om arbetsrelaterat utnyttjande ska vara fungerande och tydlig både för att skydda offren för utnyttjandet och för att förebygga arbetsrelaterat utnyttjande. Eftersom strafflagens bestämmelser om arbetsrelaterat utnyttjande i nuläget delvis är splittrade, anser utskottet det vara viktigt att förutsättningarna för straffbarhet för arbetsrelaterat utnyttjande förtydligas. Utskottet anser att de ändringar i strafflagen, lagen om näringsförbud och tvångsmedelslagen som föreslås i regeringens proposition kan effektivisera ingripandet mot arbetsrelaterat utnyttjande samt förbättra ställningen och rättsskyddet för personer som riskerar att bli utnyttjade och mer allmänt påverka förutsättningarna för laglig verksamhet på arbetsmarknaden.

Sammantaget anser utskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslagen, men med följande synpunkter och ändringsförslag.

Ocker i arbetslivet

I den gällande 47 kap. 3 a § i strafflagen föreskrivs det om ockerlikande diskriminering i arbetslivet. I propositionen föreslås det att bestämmelsen ersätts med en ny bestämmelse om ocker i arbetslivet (47 kap. 3 a § i lagförslag 1). Enligt den föreslagna paragrafen gör sig en arbetsgivare eller en företrädare för denne som, genom att utnyttja en arbetstagares ekonomiska trångmål eller annars trängda läge, beroende ställning, oförstånd, lättsinne eller okunnighet, vid ett anställningsförhållande för sig eller någon annan utverkar eller betingar en ekonomisk förmån som står i uppenbart missförhållande till vederlaget, skyldig till ocker i arbetslivet. Den

Betänkande LaUB 13/2026 rd

föreslagna straffskalan, böter eller fängelse i högst två år, motsvarar straffskalan för ockerliknande arbetsdiskriminering och den allmänna bestämmelsen om ocker i strafflagen.

I bestämmelsen hänvisas det till anställningsförhållande. Lagutskottet konstaterar för tydlighetens skull att också så kallat skenföretagande, tvångsföretagande och lättföretagande enligt uppgift hör till tillämpningsområdet för den föreslagna bestämmelsen, om rekvisiten för anställningsförhållande de facto uppfylls.

Tillämpningen av den gällande bestämmelsen om ockerliknande diskriminering i arbetslivet förutsätter alltid att det finns en diskrimineringsgrund. Enligt utredning till utskottet har det visat sig vara svårt att bevisa detta i tillämpningspraxis. Tillämpningen av den nya bestämmelsen om ocker i arbetslivet förutsätter inte att ett diskrimineringsmoment styrks. Det kan bedömas att den nya bestämmelsen blir lättare att tillämpa.

Lagutskottet har bedömt den föreslagna straffbestämmelsen med avseende på den straffrättsliga legalitetsprincipen. Utskottet anser det vara av väsentlig betydelse att den straffrättsliga lagstiftningen i enlighet med denna princip är så exakt och noggrant avgränsad som möjligt. Vid införandet av straffbestämmelser måste man på behörigt sätt beakta de allmänna villkor för begränsning av användningen av straffrätt som lagutskottet tidigare i olika sammanhang har betonat och de kriminaliseringsprinciper som delvis gäller samma frågor (se LaUB 4/2025 rd och lagutskottets betänkanden och utlåtanden som nämns där).

I propositionsmotiven (s. 63—70) beskrivs det uttömmande vilken typ av verksamhet som kan bedömas som ocker i arbetslivet. Enligt motiven är ocker i arbetslivet en specialbestämmelse i förhållande till ocker enligt 36 kap. 6 § i strafflagen. Den föreslagna paragrafen innehåller en i huvudsak motsvarande uttömmande förteckning över de omständigheter på vilka straffbarheten kan grunda sig som i den allmänna bestämmelsen om ocker i 36 kap. 6 § i strafflagen. Vid bedömningen kan man enligt motiveringen stödja sig på etablerade utgångspunkter för tillämpningen av den allmänna bestämmelsen om ocker och den bestämmelse om ockerliknande diskriminering i arbetslivet, som nu föreslås bli ersatt (RP, s. 64).

I den föreslagna bestämmelsen används som grund för straffbarhet också uttrycket ”annars trängt läge”. I propositionsmotiven ges exempel på vad ett annars trängt läge kan innebära (RP, s. 64). Det kan till exempel vara fråga om trångmål som hänför sig till sociala orsaker, såsom hemlöshet, eller utnyttjande av behovet av läkemedel till följd av sjukdom. Uttrycket ”annars trängt läge” är relativt öppet formulerat, men utskottet anser uttrycket vara motiverat, eftersom det också används på andra ställen i strafflagen, såsom i bestämmelsen om ocker, och det därför finns etablerad tolkningspraxis som kan utnyttjas i tillämpliga delar. Motsvarande uttryck i bestämmelsen om ocker har veterligen inte medfört några betydande problem vid tillämpningen.

Vidare kan det terminologiskt uppmärksammas att i den föreslagna bestämmelsen, i likhet med 36 kap. 6 § i strafflagen om ocker, används uttrycket ”för sig eller någon annan utverkar eller betingar en ekonomisk förmån”, som ur ett allmänspråkligt perspektiv är delvis ålderdomligt. I propositionsmotiven motiveras bevarandet av uttrycket med att ordalydelsen är etablerad i bestämmelserna om ocker och därmed tydlig med tanke på tolkningen och tillämpningen (RP, s.

Betänkande LaUB 13/2026 rd

58). Enligt utredning till utskottet har uttrycket inte visat sig vara problematiskt i tillämpningspraxis.

Enligt den föreslagna bestämmelsen ska en ekonomisk förmån som utverkats eller betingats genom utnyttjande stå i uppenbart missförhållande till vederlaget. Enligt propositionsmotiven kan det inte ges fasta eller schablonmässiga anvisningar som lämpar sig för alla situationer, utan bedömningen förutsätter prövning från fall till fall (RP, s. 69). Definitionen av uppenbart missförhållande är således inte helt exakt avgränsad, men det är ett rättsligt begrepp som är etablerat i strafflagen och straffbarheten förutsätter dessutom att också flera andra rekvisit som är kännetecknande för utnyttjande av arbetskraft uppfylls (se även RP, s. 79).

Mot bakgrund av det ovan anförda anser lagutskottet att man i propositionen på behörigt sätt fäster uppmärksamhet vid att regleringen är exakt och noggrant avgränsad också med avseende på begreppen och uttrycken ovan. Utskottet tillstyrker bestämmelsen om ocker i arbetslivet i den form som föreslås i propositionen.

De föreslagna bestämmelsernas förhållande till människohandel

Propositionen behandlar ingående förhållandet mellan de nya bestämmelserna, ocker i arbetslivet och grovt ocker i arbetslivet, som föreslås bli fogade till 47 kap. i strafflagen och andra straffbestämmelser om utnyttjande av arbetskraft. Den straffrättsliga regleringen som kan vara tillämplig vid olika former av utnyttjande av arbetskraft består enligt motiven (RP, s. 31) i nuläget av flera olika bestämmelser, som har utfärdats för olika situationer och olika skyddsintressen. Den allvarligaste formen av utnyttjande av arbetskraft är människohandel. I de gällande bestämmelserna om människohandel och den nu föreslagna ändringen av bestämmelserna om ockerliknande diskriminering i arbetslivet föreskrivs det delvis överlappande bland annat om de medel som används vid brotten.

Sakkunniga har uttryckt oro över huruvida de nya bestämmelserna om ocker i arbetslivet och grovt ocker i arbetslivet skulle kunna snäva in tillämpningsområdet för människohandel. Dessa synpunkter har särskilt gällt det faktum att skärpningsgrunderna för grovt ocker delvis överlappar med rekvisiten för människohandelsbrott.

Även arbetslivs- och jämställdhetsutskottet har ansett det viktigt att se till att de föreslagna ändringarna de facto inte inskränker tillämpningsområdet för strafflagens bestämmelse om människohandel eller höjer tröskeln för åtal (AjUU 4/2026 rd, s. 5). Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet anser att fall där det finns rekvisit för människohandel i första hand ska undersökas uttryckligen som människohandel och att offrets rättsliga ställning inte får försämrats jämfört med nuläget.

Lagutskottet konstaterar att det vid beredningen av propositionen har bedömts om bestämmelsen om grovt ocker i arbetslivet borde utformas så att de kvalificeringsgrunder som används inte närmar sig de medel för människohandel som specificeras i rekvisiten för människohandel (RP, s. 51). Detta gäller särskilt kvalificeringsgrunden för den föreslagna grova gärningsformen, som gäller en situation där gärningsmannen hänsynslöst utnyttjar någon annans särskilda svaghet eller annars skyddslösa läge. Enligt propositionen skulle lösningen emellertid vara problematisk med

Betänkande LaUB 13/2026 rd

tanke på den interna konsekvensen i strafflagen, eftersom ordalydelser av det slaget används i bestämmelserna om grovt ocker, grovt bedrägeri och grov utpressning. Kvalificeringsgrunden anses därmed fylla en funktion, eftersom den poängterar gärningens klandervärdhet och möjliggör tillämpning av den grova gärningsformen i fall där brottsbeskrivningen för människohandel inte uppfylls.

Lagutskottet anser det vara viktigt att strafflagen möjliggör ett effektivt ingripande i både människohandel och lindrigare arbetsrelaterat utnyttjande än människohandel. Det kan således anses välkommet att en ny straffbestämmelse om grovt ocker i arbetslivet fogas till strafflagen för att säkerställa att bestämmelserna om arbetsrelaterat utnyttjande är tydliga och heltäckande. Samtidigt betonar utskottet att de ändringar som föreslås i propositionen inte begränsar eller på något annat sätt ändrar tillämpningsområdet för bestämmelserna om människohandel. Den föreslagna bestämmelsen om grovt ocker i arbetslivet ska träda tillbaka, om bestämmelsen om människohandel enligt 25 kap. 3 § i strafflagen eller den grova gärningsformen av människohandel enligt 3 a § i samma kapitel ska tillämpas i det aktuella fallet. Människohandel är således också i fortsättningen den allvarligaste formen av arbetsrelaterat utnyttjande. Det misstänkta brottet ska därför utredas och åtalas som människohandel, om förutsättningarna för detta uppfylls.

Uppföljning

Den straffrättsliga reglering som tillämpas på olika former av arbetsrelaterat utnyttjande är i nuläget splittrad på flera bestämmelser. Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet har i sitt utlåtande om propositionen ansett att den proposition som nu behandlas är ett nödvändigt nästa steg i bekämpningen av arbetsrelaterat utnyttjande (AjUU 4/2026 rd, s. 2). Lagutskottet instämmer i denna uppfattning.

Med beaktande av det som sägs ovan och de bedömningar av gällande reglerings tillräcklighet som framförts i lagmotionen (LM 4/2023 rd) anser lagutskottet det vara motiverat att följa konsekvenserna av de lagändringar som ingår i propositionen, särskilt med avseende på regleringens tydlighet och funktion samt förebyggandet av och ett effektivt ingripande mot arbetsrelaterat utnyttjande. Om det finns anledning till det, ska åtgärder vidtas för att säkerställa klarhet och funktion i rättsläget. Även arbetslivs- och jämställdhetsutskottet har ansett det viktigt att följa och bedöma den föreslagna regleringens konsekvenser och huruvida den räcker till för att ingripa i utnyttjande av arbetskraft, såsom lönedumpning (AjUU 4/2026 rd, s. 3).

Lagmotionen

I lagmotion LM 4/2023 rd föreslås det att det till strafflagens 47 kap. om arbetsbrott fogas en ny 3 b §, där lönedumpning kriminaliseras.

Vid beredningen av den nu aktuella propositionen har man bedömt en separat kriminalisering av lönedumpning, men någon sådan ändring har inte föreslagits, av de skäl som närmare framgår av propositionens motivering (se RP, s. 49, 59 och 61). Lagutskottet anser att de ändringar i 47 kap. i strafflagen som föreslås i propositionen till sitt innehåll motsvarar de ändringsbehov som lyfts fram i lagmotionen, eftersom syftet med de föreslagna straffbestämmelserna enligt propositionen

Betänkande LaUB 13/2026 rd

(s. 61) uttryckligen är att även omfatta situationer med lönedumpning. Eftersom utskottet tillstyrker att 47 kap. i strafflagen ändras i enlighet med propositionen, föreslår utskottet att lagmotionen förkastas. Regleringens funktion och konsekvenser bör följas på det sätt som konstaterats ovan.

DETALJMOTIVERING

4. Lagen om ändring av 80 § i lagen om offentlig upphandling och koncession

80 §. Obligatoriska grunder för uteslutning. Paragrafen innehåller bestämmelser om förutsättningarna för uteslutning från anbudsförfarande. I 2 mom. hänvisas det bland annat till ockerliknande diskriminering i arbetslivet. Genom den nu aktuella propositionen ändras 2 mom. så att det i bestämmelsen hänvisas till de nya bestämmelser om ocker i arbetslivet och grovt ocker i arbetslivet som föreslås i propositionen i stället för till ockerliknande diskriminering i arbetslivet. Ändringen avses träda i kraft under hösten 2026.

I den proposition med förslag till lag om ändring av lagen om offentlig upphandling och koncession och till lagar som har samband med den (RP 2/2026 rd) som behandlas i riksdagen föreslås det att samma moment ändras. Ändringen är avsedd att träda i kraft så snart som möjligt, det vill säga före den ändring som föreslås i den proposition som nu behandlas. Ekonomiutskottet godkände den 27 maj 2026 betänkandet (LaUB 16/2026 rd) om den propositionen.

För att samordna propositionerna föreslår lagutskottet att 2 mom. ändras så att de ändringar i 2 mom. som föreslås i proposition RP 2/2026 rd beaktas. Det kräver också en ändring i *ingressen*.

5. Lagen om ändring av 84 § i lagen om upphandling och koncession inom sektorerna vatten, energi, transporter och posttjänster

84 §. Obligatoriska grunder för uteslutning. Paragrafen innehåller bestämmelser om förutsättningarna för uteslutning från anbudsförfarande. I 2 mom. hänvisas det bland annat till ockerliknande diskriminering i arbetslivet. Genom den nu aktuella propositionen ändras 2 mom. så att det i bestämmelsen hänvisas till de nya bestämmelser om ocker i arbetslivet och grovt ocker i arbetslivet som föreslås i propositionen i stället för till ockerliknande diskriminering i arbetslivet. Ändringen avses träda i kraft under hösten 2026.

I den proposition med förslag till lag om ändring av lagen om offentlig upphandling och koncession och till lagar som har samband med den (RP 2/2026 rd) som behandlas i riksdagen föreslås det att samma moment ändras. Ändringen är avsedd att träda i kraft så snart som möjligt, det vill säga före den ändring som föreslås i den proposition som nu behandlas. Ekonomiutskottet godkände den 27 maj 2026 betänkandet (LaUB 16/2026 rd) om den propositionen.

För att samordna propositionerna föreslår lagutskottet att 2 mom. ändras så att de ändringar i 2 mom. som föreslås i proposition RP 2/2026 rd beaktas. Det kräver också en ändring i *ingressen*.

Betänkande LaUB 13/2026 rd

7. Lagen om ändring av 6 b § i straffregisterlagen

6 b §. Paragrafen innehåller bestämmelser om utlämnande av uppgifter ur straffregistret för utredning av förutsättningarna för uteslutning i anslutning till offentlig upphandling och om de brottsbenämningar som ska antecknas i ett straffregisterutdrag som lämnas för detta ändamål. I 2 mom. 8 punkten hänvisas det bland annat till ockerliknande diskriminering i arbetslivet. Genom den nu aktuella propositionen ändras 8 punkten så att det i bestämmelsen hänvisas till de nya bestämmelser om ocker i arbetslivet och grovt ocker i arbetslivet som föreslås i propositionen i stället för till ockerliknande diskriminering i arbetslivet. Ändringen avses träda i kraft under hösten 2026.

I den proposition med förslag till lag om ändring av lagen om offentlig upphandling och koncession och till lagar som har samband med den (RP 2/2026 rd) som behandlas i riksdagen föreslås det att samma punkt ändras. Ändringen är avsedd att träda i kraft så snart som möjligt, det vill säga före den ändring som föreslås i den proposition som nu behandlas. Ekonomiutskottet godkände den 27 maj 2026 betänkandet (LaUB 16/2026 rd) om den propositionen.

För att samordna propositionerna föreslår lagutskottet att *2 mom.8 punkten* ändras så att den ändring som föreslås i proposition RP 2/2026 rd beaktas. Det kräver också en ändring i *ingressen*.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Lagutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1—3, 6 och 8—10 i proposition RP 21/2026 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner lagförslag 4, 5 och 7 i proposition RP 21/2026 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Riksdagen förkastar lagförslaget i lagmotion LM 4/2023 rd.

Betänkande LaUB 13/2026 rd

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av 11 och 47 kap. i strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen (39/1889) 11 kap. 11 § samt 47 kap. 3 a och 9 §, sådana de lyder, 11 kap. 11 § i lag 885/2009 samt 47 kap. 3 a § i lag 302/2004 och 47 kap. 9 § i lag 1177/2014, och *fogas* till 47 kap. en ny 3 b § som följer:

11 kap.

Om krigsförbrytelser och brott mot mänskligheten

11 §

Diskriminering

Den som i näringsverksamhet, yrkesutövning, betjäning av allmänheten, tjänsteutövning eller något annat offentligt uppdrag eller vid anordnande av en offentlig tillställning eller ett allmänt möte utan godtagbart skäl

- 1) inte betjänar någon viss person på gängse villkor,
  - 2) förvägrar någon tillträde till tillställningen eller mötet eller avlägsnar någon därifrån, eller
  - 3) försätter någon i en uppenbart ojämlig eller väsentligt sämre ställning än andra
- på grund av dennes ras, nationella eller etniska ursprung, hudfärg, språk, kön, ålder, familjeförhållanden, sexuella läggning, genetiska arv, funktionsnedsättning eller hälsotillstånd eller religion, samhälleliga åsikter, politiska eller fackliga verksamhet eller någon annan därmed jämförbar omständighet ska, om inte gärningen utgör diskriminering i arbetslivet, för diskriminering dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

Betänkande LaUB 13/2026 rd

47 kap.

Om arbetsbrott

3 a §

Ocker i arbetslivet

En arbetsgivare eller en företrädare för denne som, genom att utnyttja en arbetstagares ekonomiska trångmål eller annars trängda läge, beroende ställning, oförstånd, lättsinne eller okunnighet, vid ett anställningsförhållande för sig eller någon annan utverkar eller betingar en ekonomisk förmån som står i uppenbart missförhållande till vederlaget, ska för ocker i arbetslivet dömas till böter eller fängelse i högst två år.

3 b §

Grovt ocker i arbetslivet

Om vid ocker i arbetslivet

- 1) eftersträvas avsevärd vinning,
- 2) vållas avsevärd eller synnerligen kännbar skada,
- 3) gärningsmannen på ett hänsynslöst sätt utnyttjar någon annans särskilda svaghet eller annars skyddslösa läge, eller
- 4) brottet begås särskilt planmässigt

och ockret i arbetslivet även bedömt som en helhet är grovt, ska gärningsmannen för grovt ocker i arbetslivet dömas till fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.

9 §

Juridiska personers straffansvar

På arbetarskyddsbrott, ocker i arbetslivet och grovt ocker i arbetslivet tillämpas vad som föreskrivs om juridiska personers straffansvar.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Betänkande LaUB 13/2026 rd

2.

Lag

om ändring av 3 § i lagen om näringsförbud

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om näringsförbud (1059/1985) 3 § 3 mom. 5 punkten, sådan den lyder i lag
1179/2014, som följer:

3 §

Förutsättningarna för näringsförbud

Dessutom kan en person som avses i 2 § meddelas näringsförbud, om han eller hon vid
drivandet av rörelse har gjort sig skyldig till

-----
5) ett brott som är straffbart enligt 47 kap. 3 a eller 3 b § i strafflagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 10 kap. 3 § i tvångsmedelslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i tvångsmedelslagen (806/2011) 10 kap. 3 § 2 mom. 13 punkten, sådan den lyder i lag
515/2025, som följer:

Betänkande LaUB 13/2026 rd

10 kap.

Hemliga tvångsmedel

3 §

Teleavlyssning och dess förutsättningar

Förundersökningsmyndigheten kan ges tillstånd att rikta teleavlyssning mot en teleadress eller teleterminalutrustning som en misstänkt innehar eller annars kan antas använda, om den misstänkte är skäligen misstänkt för

-----
13) grovt bedrägeri, grovt ocker eller grovt ocker i arbetslivet,

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 80 § i lagen om offentlig upphandling och koncession

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016) 80 § 2 mom., sådant det
lyder i lag / , som följer:

80 §

Obligatoriska grunder för uteslutning

Den upphandlande enheten ska genom sitt beslut utesluta en anbudssökande eller anbudsgivare ur anbudsförfarandet, om den upphandlande enheten fått kännedom om att en ledamot i anbudssökandens eller anbudsgivarens förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan eller en person som är behörig att företräda, fatta beslut om eller kontrollera anbudssökanden eller anbudsgivaren genom en lagakraftvunnen dom som framgår av straffregistret dömts för grovt bokföringsbrott

Betänkande LaUB 13/2026 rd

enligt 30 kap. 9 a § i strafflagen, arbetarskyddsbrott enligt 47 kap. 1 § i strafflagen, arbetstidsbrott enligt 47 kap. 2 §, diskriminering i arbetslivet enligt 47 kap. 3 §, ocker i arbetslivet enligt 47 kap. 3 a §, grovt ocker i arbetslivet enligt 47 kap. 3 b §, kränkning av arbetstagares organisationsfrihet enligt 47 kap. 5 §, anlitande av utländsk arbetskraft som saknar tillstånd enligt 47 kap. 6 a §, grov miljöförstöring enligt 48 kap. 2 § eller grovt naturskyddsbrott enligt 47 kap. 5 a §.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av 84 § i lagen om upphandling och koncession inom sektorerna vatten, energi, transporter och posttjänster

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om upphandling och koncession inom sektorerna vatten, energi, transporter och posttjänster (1398/2016) 84 § 2 mom., sådant det lyder i lag / , som följer:

84 §

Obligatoriska grunder för uteslutning

Den upphandlande enheten ska genom sitt beslut utesluta en anbudssökande eller anbudsgivare ur anbudsförfarandet, om enheten fått kännedom om att en ledamot i anbudssökandens eller anbudsgivarens förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan eller en person som är behörig att företräda, fatta beslut om eller kontrollera anbudssökanden eller anbudsgivaren genom en lagakraftvunnen dom som framgår av straffregistret dömts för grovt bokföringsbrott enligt 30 kap. 9 a § i strafflagen, arbetarskyddsbrott enligt 47 kap. 1 §, arbetstidsbrott enligt 47 kap. 2 §, diskriminering i arbetslivet enligt 47 kap. 3 §, ocker i arbetslivet enligt 47 kap. 3 a §, grovt ocker i arbetslivet enligt 47 kap. 3 b §, kränkning av arbetstagares organisationsfrihet enligt 47 kap. 5 §, anlitande av utländsk arbetskraft som saknar tillstånd enligt 47 kap. 6 a § i strafflagen, grov miljöförstöring enligt 48 kap. 2 § eller grovt naturskyddsbrott enligt 47 kap. 5 a §.

Betänkande LaUB 13/2026 rd

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av 47 § i lagen om offentlig försvars- och säkerhetsupphandling

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om offentlig försvars- och säkerhetsupphandling (1531/2011) 47 § 1 mom. 6
punkten som följer:

47 §

Uteslutning av anbudssökande och anbudsgivare som gjort sig skyldiga till vissa brott

Den upphandlande enheten ska besluta att utesluta en anbudssökande eller anbudsgivare ur
anbudsförfarandet, om enheten fått kännedom om att den sökande eller anbudsgivaren eller en
person i dess ledning eller en person som är behörig att företräda, fatta beslut om eller kontrollera
anbudssökanden eller anbudsgivaren genom en lagakraftvunnen dom som framgår av
straffregistret dömts för något av följande brott:

6) ocker i arbetslivet enligt 47 kap. 3 a § eller grovt ocker i arbetslivet enligt 47 kap. 3 b § i
strafflagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Betänkande LaUB 13/2026 rd

7.

Lag

om ändring av 6 b § i straffregisterlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i straffregisterlagen (770/1993) 6 b § 2 mom. 8 punkten, sådan den lyder i lag /, som
följer:

6 b §

I utdraget antecknas uppgifter om lagakraftvunna beslut genom vilket personen har dömts för
-----
8) arbetarskyddsbrott med stöd av 47 kap. 1 § i strafflagen, arbetstidsbrott med stöd av 47 kap.
2 §, diskriminering i arbetslivet med stöd av 47 kap. 3 §, ocker i arbetslivet med stöd av 47 kap. 3 a
§, grovt ocker i arbetslivet med stöd av 47 kap. 3 b §, kränkning av arbetstagares
organisationsfrihet med stöd av 47 kap. 5 § eller anlitande av utländsk arbetskraft som saknar
tillstånd med stöd av 47 kap. 6 a §,

Denna lag träder i kraft den 20 .

8.

Lag

om ändring av 5 a § i lönegarantilagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lönegarantilagen (866/1998) 5 a § 1 mom. 1 punkten, sådan den lyder i lag 896/2022,
som följer:

Betänkande LaUB 13/2026 rd

5 a §

Allvarlig exploatering av arbetskraft

Tidsfristen enligt 5 § hindrar inte att lönegaranti betalas, om

1) arbetsgivaren eller dennes företrädare har gjort sig skyldig till ett brott enligt 25 kap. 3 eller 3 a §, 36 kap. 6 eller 7 § eller 47 kap. 3, 3 a eller 3 b § i strafflagen (39/1889) mot arbetstagaren och det ansöks om betalning enligt lönegarantin av fordringar som grundar sig på anställningsförhållandet och som dömts ut genom en fällande dom i brottmål eller på dem grundad brottskadeersättning, eller

-----

Denna lag träder i kraft den 20 .

9.

Lag

om ändring av 58 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (380/2023) 58 § 4 mom. som följer:

58 §

Rättslig ställning för den som deltar i arbetsprovning samt ansvar för arbetarskydd och dataskydd

-----

Bestämmelser om straff för arbetarskyddsförseelser finns i 63 § i arbetarskyddslagen. Bestämmelser om straff för arbetstidsförseelser finns i 44 § i arbetstidslagen. Bestämmelser om straff för brott mot lagen om integritetsskydd i arbetslivet finns i 24 § i lagen om integritetsskydd i arbetslivet. Bestämmelser om straff för diskriminering, diskriminering i arbetslivet, arbetarskyddsbrott, personregisterbrott, dataintrång, olovlig observation, olovlig avlyssning, kränkning av kommunikationshemlighet, sekretessbrott och tjänstebrott finns i strafflagen (39/1889).

Betänkande LaUB 13/2026 rd

Denna lag träder i kraft den 20 .

10.

Lag

om ändring av 3 § i diskrimineringslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i diskrimineringslagen (1325/2014) 3 § 2 mom. som följer:

3 §

Förhållande till annan lagstiftning

Bestämmelser om straff för diskriminering, diskriminering i arbetslivet, hets mot folkgrupp och grov hets mot folkgrupp finns i strafflagen (39/1889).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Betänkande LaUB 13/2026 rd

Helsingfors 28.5.2026

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Juho Eerola saf
vice ordförande Sandra Bergqvist sv
medlem Pekka Aittakumpu saf
medlem Mari Holopainen gröna
medlem Jessi Jokelainen vänst
medlem Anette Karlsson sd
medlem Mari Kaunistola saml
medlem Pihla Keto-Huovinen saml
medlem Rami Lehtinen saf
medlem Timo Mehtälä cent
medlem Susanne Päivärinta saml
medlem Mika Riipi cent
medlem Joakim Vigelius saf
medlem Juha Viitala sd.

Sekreterare var

utskottsråd Julia Höyhtyä.

Betänkande LaUB 13/2026 rd Reservation

Reservation

Motivering

Vi tillstyrker propositionen i enlighet med betänkandet. Vi delar dock inte fullt ut de motiveringar som betänkandet innehåller i fråga om lagmotionen (LM 4/2023 rd). Även om regeringens proposition gör det möjligt att ingripa i allvarigare fall av lönedumpning, kommer det fortfarande att finnas uppsåtliga fall av lönedumpning som faller utanför regleringen och där det bör vara möjligt att ingripa straffrättsligt. I Norge har kriminalisering av lönedumpning förståtts som att någon skaffar sig en obehörig ekonomisk fördel på arbetstagarens bekostnad, och en motsvarande modell bör enligt vår uppfattning övervägas även i Finland i detta sammanhang. Därför föreslår vi att riksdagen godkänner ett uttalande.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner ett uttalande. (Reservationens förslag till uttalande).

Reservationens förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att regeringen inleder lagberedning för att kriminalisera lönedumpning och att man vid denna bedömning beaktar åtminstone den modell för lönedumpning som tillämpas i Norge.

Helsingfors 28.5.2026

Anette Karlsson sd
Juha Viitala sd
Mari Holopainen gröna
Jessi Jokelainen vänst